

รายงานการเข้าร่วมโครงการ APO

23-CL-22-GE-WSP-A

Workshop on Community-based Sustainable Agriculture
(Virtual Session)

14:00 – 17:30 p.m. (Japan time), 28 – 30 November 2023

จัดทำโดย

นางสาวจิระวรรณ เรืองอาจ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

รหัสและชื่อโครงการ: 23-CL-22-GE-WSP-A: Workshop on Community-based Sustainable Agriculture

- ระยะเวลา : 28 – 30 November 2023
- สถานที่จัด : Virtual Session 14:00 – 17:30 p.m. (Japan time)
- ชื่อเจ้าหน้าที่เอพีโอประจำโครงการ :
 - 1) A.S.M. Dewmini Silva (Assistant Director - for Liaison Officer)
NPO Sri Lanka
nposlanka@gmail.com
 - 2) Lakmini Perera
NPO Sri Lanka
nposlanka@gmail.com
 - 3) Mr. Tadahisa Manabe
APO Secretariat
tmanabe@apo-tokyo.org
 - 4) Ms. Eriko Saito
APO Secretariat
esaito@apo-tokyo.org

➤ Resource Persons และ Speakers

- 1) W.M D. Suranga Gunarathne Director, National Productivity Secretariat
Liaison Officer for Sri Lanka
- 2) Mr. Tadahisa Manabe,
APO Secretariat
- 3) Dr. Coskun Serefoglu
Development Expert Ankara Development Agency, Turkiye
- 4) Dr. Sunil Pareek
Professor National Institute of Food Technology Entrepreneurship
& Management, India
- 5) Dr. Jeong Hak - Kyun
KREI, Korea
- 6) Dr. Gerald Glenn F. Panganiban
Director, Bureau of Plant Industry
- 7) A.S.M. Dewmini Silva
Director, National Productivity Secretariat

- จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและประเทศที่เข้าร่วมโครงการ: จำนวน 34 คน
จาก 21 ประเทศ

ส่วนที่ 2 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการฯ

2.1 วัตถุประสงค์และความเป็นมาของโครงการโดยย่อ

1. เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับความสำเร็จนวัตกรรมและความยั่งยืนของชุมชน แบบจำลองการเกษตร (CBSA) สำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์หลายประการ ได้แก่ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การเพิ่มผลผลิต และการปรับปรุงการดำรงชีวิต ตรวจสอบปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญจากการเลือก กรณีศึกษา และหารือเกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่แนวปฏิบัติ CBSA ที่ดี

2. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างครอบคลุม และความมุ่งมั่นต่อการเติบโตด้านผลิตภาพโดยมุ่งเน้นที่เกษตรกรรายกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปสู่ Green Productivity ในภาคการเกษตร

Community-based Sustainable Agriculture (CBSA) เป็นแนวทางการบริหารจัดการด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนการดำเนินการและการจัดการวิถีเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนโดยยึดหลักการที่ชุมชนมีความพร้อมในการทำความเข้าใจและตอบสนองความต้องการทางการเกษตรของตนเอง (FAO, 2018) วิธีการนี้มีโอกาสมากมายเช่นการปกป้องสิ่งแวดล้อมโดยการดำเนินโครงการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ ลดมลพิษและส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งยังสร้างโอกาสในการทำงานรวมถึงสำหรับผู้หญิงและกลุ่มตามแนวชายแดนอื่นๆ CBSA ยังช่วยเพิ่มความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการผ่านการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร อย่างไรก็ตาม ความท้าทายรวมถึงการขาดนโยบายการเงิน ความเป็นผู้นำ ความรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยที่ทุกภาคส่วนต้องหาแนวทางร่วมกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนเกษตรกรรมแบบยั่งยืน มีประสิทธิภาพและเกิดคุณประโยชน์ต่อภาคการเกษตรอย่างยั่งยืนต่อไปในประเทศสมาชิก APO

2.2 เนื้อหา/องค์ความรู้ ที่ได้จากการฟังบรรยาย พร้อมแสดงความคิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย (จำแนกตามหัวข้อและระบุชื่อวิทยากรบรรยาย)

๑) การนำเสนอในหัวข้อ Sustainable Agriculture in Policies of European Union

โดย Dr. Coskun Serefoglu, Ankara Development Agency สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

➤ ธีมไลน์ของนโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรป

ปี 1962 : นโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรปได้เริ่มต้นขึ้น

ปี 1984 : ผลผลิตทางการเกษตรเริ่มมากขึ้นเนื่องจากเกษตรกรเริ่มที่จะปลูกเพื่อทำการเกษตรเป็นการค้า โดยเริ่มผลิตตามความต้องการของตลาด

ปี 1992 : นโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรป เริ่มเปลี่ยนจากการสนับสนุนผู้ขาย/ตลาดมาเป็นการสนับสนุนผู้ผลิต/เกษตรกร โดยเริ่มส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปี 2003 : มีนโยบายสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรที่ทำการเกษตร/ปศุสัตว์ ตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย/มาตรฐานสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ปี 2013 : ได้มีการปฏิรูปนโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรปเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านความสามารถในการแข่งขันในภาคการเกษตร ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบยั่งยืน และการใช้นวัตกรรม รวมถึงการส่งเสริมอาชีพและสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในชนบท

ปี 2021 : คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการของกลุ่มมีมติปฏิรูปนโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรป ทำให้เกิดความคืบหน้าในการอนุมัติอย่างเป็นทางการของตัวบทกฎหมาย

ปี 2021-2022 : มีความพยายามในการเปลี่ยนแปลงระเบียบ เพื่อให้เป็นไปตามกรอบการทำงานในอนาคตตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดตามนโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรป (the common agricultural policy : CAP)

ปี 2022 : เติมนโยบายครบรอบ 60 ปีของนโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรป (the common agricultural policy : CAP)

ปี 2023 : พื้นที่การเกษตรและพื้นที่ชนบท เป็นพื้นที่การขับเคลื่อน European Green Deal และนโยบายด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรปในปี 2023 – 2027 จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการบรรลุเป้าหมายตามแผนกลยุทธ์ 2 ด้านได้แก่ “Farm to Fork” และด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

➤ ข้อเท็จจริงด้านการเกษตรในกลุ่มประเทศยุโรป

1. 137 ล้านคนอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท หรือคิดเป็นร้อยละ 30 ของประชากรในกลุ่มประเทศยุโรป บางพื้นที่ต้องประสบกับปัญหาผู้สูงอายุและการลดลงของจำนวนประชากร
2. อายุเฉลี่ยของเจ้าของแปลงเกษตร (อาจเป็นลักษณะจ้างแรงงาน/ทำเอง) อยู่ที่ 57 ปี และมีแค่ 1 ใน 5 ที่มีอายุน้อยกว่า 44 ปี
3. ร้อยละ 31 ของพื้นที่การเกษตรผู้หญิงเป็นเจ้าของแปลง/เกษตรกร
4. รายได้ภาคการเกษตรโดยประมาณ คิดเป็นร้อยละ 4 ของ GDP ในพื้นที่ชนบท (ประมาณคิดเป็นร้อยละ 1 ของ GDP ในกลุ่มประเทศยุโรป)
5. ในปี 2020 มีกลุ่มเกษตรกร 2,500 กลุ่มและนวัตกรรมที่ได้รับการสนับสนุนภายใต้โครงการ The European Innovation Partnership for Agricultural Productivity and Sustainability (EIP-AGRI)
6. ช่วงปี 2019 – 2021 คณะกรรมการของยุโรป กลุ่มประเทศ EU และ กลุ่มผู้บริโภคใน EU โอนเงินมากกว่า EUR 100 พันล้านต่อปีในการสนับสนุนภาคการเกษตร

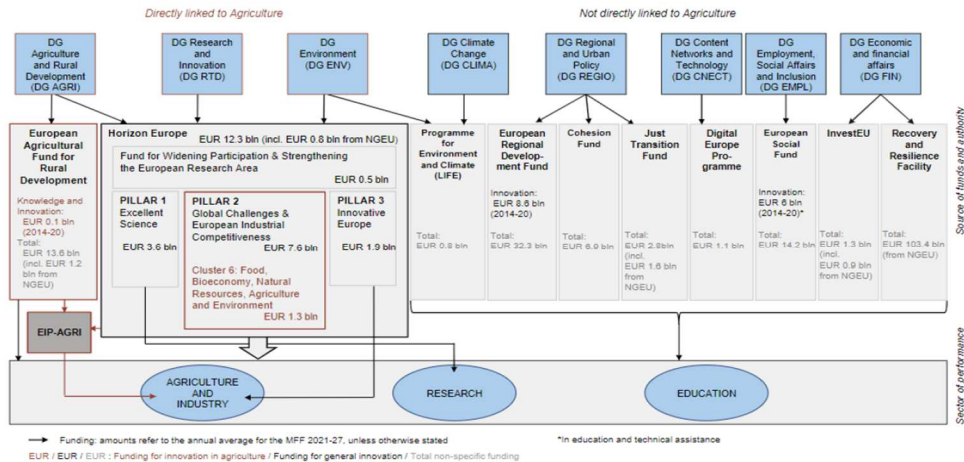
➤ ข้อเท็จจริงของนโยบายด้านการเกษตรของกลุ่มประเทศยุโรป

1. กระตุ้นการสนับสนุนด้านคำแนะนำ การจัดทำแปลงสาธิต และการฝึกอบรมให้กับเกษตรกร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การฟื้นตัวเร็ว และระบบการเกษตรที่ยั่งยืน
2. ช่วยเหลือเกษตรกรและเพิ่มผลิตภาพด้านการเกษตร รวมถึงช่วยสร้างเสถียรภาพด้านราคาสินค้าให้อยู่ในระดับที่ผู้บริโภคสามารถซื้อได้
3. ปกป้องให้เกษตรกรในกลุ่มประเทศยุโรปสามารถมีรายได้ที่เหมาะสม
4. กำหนดวิธีการในการจัดการกับสถานการณ์ Climate Change และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
5. กำหนดเขตพื้นที่ชนบทและวางผังเมืองในกลุ่มประเทศ EU
6. ส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนชนบทโดยการสร้างงานในภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอื่นๆ

7. The common agricultural policy: CAP เป็นนโยบายที่ใช้ร่วมกันในกลุ่มประเทศยุโรป ซึ่งได้มีการจัดการและรับงบประมาณจากทุกประเทศในยุโรปเพื่อดำเนินการตามนโยบายนี้ร่วมกัน

8. ทุกประเทศในยุโรปได้รับการกระตุ้นให้ดำเนินการตามแผนงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ (National Organic Farming Plans)

9. เป้าหมายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในกลุ่มประเทศยุโรปในปี 2030 เป็นร้อยละ 25 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

Source: OECD, 2023 The EU funding ecosystem to foster sustainable agricultural innovation

ภาพที่ 1 นโยบายด้านการเกษตรของกลุ่มประเทศยุโรป (the common agricultural policy : CAP)

วาระที่จะขับเคลื่อนในอนาคตภายใต้ the common agricultural policy : CAP

วาระที่ 1 : Green Deal Aspiration ได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อน 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) บังคับการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Green Deal Aspiration
- 2) ไม่ทำ/เป็นสาเหตุให้สถานการณ์ที่สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate change) แย่ลง
- 3) กำหนดแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง

(Climate change)

โดยคณะกรรมการกำหนดนโยบายด้านการเกษตรของกลุ่มประเทศยุโรปจะทำงานร่วมกับกลุ่มสมาชิกที่จะส่งเสริมการใช้เทคนิคการใช้ปุ๋ยอย่างแม่นยำและวิธีการทำการเกษตรแบบยั่งยืน รวมถึงการตรวจจับจุด hot spot ในพื้นที่ฟาร์มปศุสัตว์และส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ที่เป็นอินทรีย์มาทำเป็นปุ๋ยชีวภาพ โดยวาระต่างๆ จะถูกบรรจุใน CAP strategic plan ของกลุ่มประเทศสมาชิก

วาระที่ 2 : Farm to Fork Strategy ได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อน 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) การผลิตอย่างยั่งยืน
- 2) ลดปริมาณขยะจากอาหาร
- 3) การบริโภคอาหารอย่างยั่งยืน
- 4) การแปรรูปอาหารและการกระจายสินค้าอย่างยั่งยืน

วาระที่ 3 : The EU Biodiversity Strategy for 2020 ได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อน ดังนี้

- คุ่มครอง
- 1) 30 % ของพื้นที่บนบกและ 30 % ของพื้นที่ทางทะเล จะถูกจัดการและกำหนดให้เป็นพื้นที่
 - 2) พื้นที่ระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมและหยุดการกระทำที่ทำลายธรรมชาติ
 - 3) พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างน้อย 25,000 กิโลเมตรให้สามารถระบายได้ดี
 - 4) ลดปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างน้อยร้อยละ 50
 - 5) หยุดความเสียหายของทรัพยากรใต้ท้องทะเล
 - 6) เพิ่มจำนวนแมลงผสมเกสร
 - 7) สร้างพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ (เกษตรผสมผสาน) อย่างน้อยร้อยละ 10 ของพื้นที่
 - 8) ปรับเปลี่ยนพื้นที่การเกษตรอย่างน้อยร้อยละ 25 ให้เป็นเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมการทำ
- นิเวศเกษตร
- 9) ปลูกต้นไม้เพื่อสร้างความหลากหลายทางชีวภาพอย่างน้อย 3 พันล้านต้น

2) การนำเสนอในหัวข้อ Overview of Community – Based Sustainable Agriculture in South Asia โดย Professor Sunil Pareek, Dean of Department of Agriculture & Environmental Science สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

Community Based Sustainable Agriculture (CBSA) เป็นวิธีการปฏิบัติแบบองค์รวมที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การดำเนินการ และการจัดการเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติทางการเกษตรอย่างยั่งยืน ภายใต้หลักการที่ว่าสมาชิกชุมชนเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนนั้นๆ ได้ดีที่สุด

วิธีการปฏิบัตินี้จะทำให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านการดำเนินการโครงการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ และส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งโครงการต่างๆ จะสร้างโอกาสทางอาชีพให้กับสมาชิกในชุมชน ทั้งกลุ่มผู้หญิงและกลุ่มด้อยโอกาส

อีกทั้ง CBSA ยังช่วยพัฒนาในประเด็นอาหารปลอดภัยและโภชนาการผ่านการเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตร อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่เกิดขึ้น ได้แก่ นโยบายสนับสนุน เงินทุน ผู้นำ องค์ความรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

- องค์ประกอบของ Community Based Sustainable Agriculture (CBSA) ประกอบไปด้วย
- 1) พันธมิตร (Partnership) : การทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคในการวางแผนการผลิตและกำหนดราคาซื้อขาย
 - 2) การผลิตในชุมชน (Local production) : การแลกเปลี่ยนซื้อขายในชุมชน
 - 3) ความสามัคคี (Solidarity) : การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค
 - 4) การซื้อขายตรง (a producers/consumers Tandem) : การซื้อขายกันระหว่างผู้ซื้อ-ผู้ขายโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

ภาพที่ 2 วิธีปฏิบัติภายใต้แนวคิด Community Supported Agriculture (CSA)

- วัตถุประสงค์ของ Community Based Sustainable Agriculture (CBSA) ได้แก่
 - 1) นำไปสู่การเกษตรอย่างยั่งยืนโดยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่เป็นผู้หญิง
 - 2) ลดต้นทุนการปลูกโดยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแต่ต้องไม่ทำให้ผลผลิตลดลง
 - 3) ปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติ
 - 4) สร้างความมั่นคงด้านโภชนาการในครอบครัว
 - 5) สร้างอาชีพให้กับผู้ไม่มีที่ดินทำกินโดยให้เช่าพื้นที่
- ลักษณะที่โดดเด่นของ Community Based Sustainable Agriculture (CBSA)

CBSA เริ่มมาจากวิกฤตที่เกิดขึ้นในด้านการเกษตร ใช้แนวคิด “Demand Driven Program” และ “Women’s self-help group demanded” โดย

 - 1) สร้างอาชีพจากการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน และลดต้นทุนการเกษตร ผลิตอาหารปลอดภัย
 - 2) เปลี่ยนแปลงจากการควบคุม/ขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรจากภายนอกชุมชนเป็นการขับเคลื่อนที่ใช้ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน
 - 3) ใช้เทคโนโลยีจากองค์กรภายนอก
 - 4) สร้างรูปแบบ SHG และทำการขยายผล (ในเชิงจำนวนสมาชิก และจำนวนกลุ่มที่เพิ่มขึ้นในชุมชน)
 - 5) กระจายอำนาจของระบบส่งเสริมการเกษตร (Decentralized Extension System)
 - ให้เกษตรกรต้นแบบทำหน้าที่เป็นนักส่งเสริม
 - ให้เกษตรกรต้นแบบในชุมชนกำหนดกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในชุมชน
 - ชุมชนต้นแบบจะดำเนินการขยายผลต่อไปอีกห้าชุมชน
 - มีการประชุมกันทุกสัปดาห์เพื่อทบทวน ทำการวิจัย จัดการปัญหา และพัฒนาความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม
 - ใช้วัตถุดิบที่หลากหลายในชุมชน
 - ปรับหลักการวิทยาศาสตร์มาทำให้เข้าใจง่าย

- แนวทางการพัฒนาด้านเทคโนโลยี
 - เข้าใจกระบวนการทางธรรมชาติและใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์
 - ผสานองค์ความรู้สมัยใหม่กับภูมิปัญญา
 - ใช้ทรัพยากรในชุมชน
 - ถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านคนในชุมชน
 - เกษตรกรได้รับการกระตุ้นให้ทำการทดลอง
- แนวทางการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ
 - สร้างสภาพแวดล้อมที่มีความสมดุลระหว่างแมลงศัตรูพืชกับแมลงศัตรูธรรมชาติ
 - ใช้พืชที่ทับซ้อนป้องกันการวางไข่ของแมลง
 - ธรรมชาติสามารถฟื้นฟูตัวเองได้ถ้าไม่แทรกแซงระบบ
 - ชุมชนต้องวางแผนจัดการระบบส่งเสริมการเกษตรเพื่อสร้างการยอมรับเทคโนโลยีในชุมชน
 - การเข้าใจชีววิทยาของแมลงและชีววิทยาของพืชจะสามารถทำให้จัดการกับศัตรูพืชได้
 - พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำบาดาลโดยการเก็บกักน้ำฝน
 - ใช้วิธีการกลังดิน เพื่อปรับสภาพของดินให้เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก
 - เลี้ยงปลาในนาข้าว
- การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน
 - สนับสนุนโครงการและกิจกรรมความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายที่สามารถสร้างผลกระทบได้
 - ให้การฝึกอบรม/คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขาลดท้วงไข่อุปทาน เพื่อพัฒนากระบวนการต่างๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
 - กระตุ้นให้คนในชุมชนตกลงร่วมกันด้านความยั่งยืนของชุมชนผ่านการส่งเสริมและยกระดับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและเกิดผลกระทบในแง่บวกแก่ชุมชนในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจ
 - เชื่อมชุมชนกับคนภายนอก เช่น หน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ และสังคมเมือง ซึ่งจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพของกิจกรรมที่สร้างความยั่งยืน
- การสนับสนุนผ่านนโยบาย
 - สำหรับเอเชียใต้ตัวเลือกนโยบายสามารถจัดกลุ่มอย่างกว้างๆ ได้ 3 กลุ่ม ดังนี้
 - ๑) ด้านการวิจัยและพัฒนา การศึกษาและการส่งเสริม
 - ๒) ด้านการตลาด
 - ๓) ด้านพัฒนาชุมชน โดยในด้านนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นคือ
 - รักษาไว้ซึ่งทรัพยากรของชุมชน เช่น ที่ดินและน้ำ
 - สร้างมูลค่า (value-added) ให้กับความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน
 - ให้รางวัลแก่ชุมชน (ในรูปแบบใดก็ได้) เพื่อเป็นการตอบแทนในการอนุรักษ์ธรรมชาติของคนในชุมชน

3) การนำเสนอในหัวข้อ Overview of Community – Based Sustainable Agriculture โดย Professor Sunil Pareek, Dean of Department of Agriculture & Environmental Science สรุปล สาระสำคัญได้ดังนี้

ตั้งแต่ปี 2000 อินเดียได้ลดเวลาที่ต้องใช้ในการเพิ่มอาหาร 75 ตันลงครึ่งหนึ่ง จาก 25 - 30 ปีก่อนปี 2000 เหลือ 14 - 15 ปี ตั้งแต่ปี 2000 การบริโภคเคมีเกษตรต่อเฮกตาร์ของอินเดียเป็นหนึ่งในการบริโภคที่ต่ำที่สุดในโลก รายได้ต่อหัวของชนบทเติบโตเร็วกว่าในเมือง อัตราการเติบโตของรายได้ต่อหัวในชนบทในปี 2555 มากกว่าปี 2543 อยู่ที่ 11.99% แต่สำหรับในเมืองอยู่ที่ 11.19% การมีส่วนร่วมของการเกษตรในบังกลาเทศลดลงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จากร้อยละ 17 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 12.6 ในปี 2563 รายงานของสภาธุรกิจปากีสถานเรื่อง "สถานะเกษตรกรรมของปากีสถานปี 2023" รวบรวมสาระสำคัญของปัญหาที่ภาคเกษตรกรรมของปากีสถานเผชิญ และอภิปรายปัจจัยสำคัญ 5 ประการที่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมในประเทศ ซึ่งรวมถึงเทคโนโลยี น้ำ เมล็ดพันธุ์ การเงิน โรคสัตว์ และอาหารสัตว์

องค์กรผู้ผลิตเกษตรกร (FPO) เป็นองค์กรของเกษตรกรผู้ผลิตที่ให้การสนับสนุนเกษตรกรรายย่อยด้วยบริการแบบครบวงจรที่ครอบคลุมเกือบทุกด้านของการเพาะปลูกตั้งแต่ปัจจัยการผลิต บริการด้านเทคนิค ไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด

ความต้องการขององค์กรผู้ผลิตเกษตรกร (FPO) เพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน

1. การสร้างสถาบันเพื่อความยั่งยืน
2. ทุนผู้ป่วย/ทุนระยะยาว
3. การสร้างระบบนิเวศที่มีชีวิต
4. เพิ่มผลผลิต
5. ความรู้ด้านการตลาด
6. โครงสร้างพื้นฐานทางการตลาดและการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ
7. Startup Hub

➤ กรณีศึกษาของ "SAHADRY FARMS", ปูเน, อินเดีย

กรณีนี้แสดงขั้นตอนการสร้าง “ธุรกิจการเกษตร” ของ "SAHADRY FARMS" ดังนี้

ขั้นตอนแรก คือ การพัฒนาความรู้ของเกษตรกร นายวิลาส นำองค์ความรู้จากการศึกษาปริญญาโทด้านเกษตรกรรมในฟาร์มของตนและสามารถทำกำไรได้มากกว่าที่อื่น

ขั้นตอนที่สอง คือ การร่วมมือกับเกษตรกรรายอื่นในชุมชน นายวิลาสร่วมมือกับเกษตรกรประมาณ 12 รายในการปลูกองุ่นและส่งออกไปยังตลาดยุโรปผ่านพ่อค้า และต่อมาได้ขายตรงให้กับลูกค้า เขาแบ่งปันผลกำไรอย่างยุติธรรมและสนับสนุนให้สมาชิกผลิตองุ่นตามระเบียบการส่งออกสินค้าเกษตรไปยังยุโรป (ป้องกันการถูกปฏิเสธ)

ขั้นตอนที่สาม คือ การสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีตราสินค้าของเราเอง ฟาร์ม Sahyadri มีผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ที่มีมูลค่าเพิ่มหลายประเภทภายใต้ชื่อแบรนด์ Sahyadri Farms

ขั้นตอนที่สี่คือการขายผลิตภัณฑ์ของเราผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ฟาร์ม Sahyadri สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลของตนเองเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตน

4) การนำเสนอในหัวข้อ Sustainable Agriculture in case study from Turkiye โดย Dr. Coskun Serefoglu, Ankara Development Agency สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

➤ กรณีศึกษา Tahtaciörencik Village Ecological Living Collective (TVELC)

Tahtaciörencik Village Ecological Living Collective (TVELC) เป็นการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนและผู้ช่วย (facilitators) จากหน่วยงานต่างๆ ในหมู่บ้าน Tahtaciörencik ที่ตั้งอยู่ในจังหวัด Ankara โดยกลุ่มได้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2013 โดยมีสมาชิกทั้งหมด 18 ครอบครัว ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งและมีความเสียสละทำงานในเชิงอาสาสมัคร โดยเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม คือ การอนุรักษ์ธรรมชาติ การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดหาอาหารให้กับคนในชุมชน และการท่องเที่ยวชมวิถีในชนบท โดยมีลูกค้า/ผู้สนับสนุนของกลุ่มประมาณ 1,500 ราย

กลุ่มเกษตรกร TVELC ผลิตสินค้าเกษตรที่ดีที่สุด ดีต่อสุขภาพ และมีคุณภาพสูง โดยผลิตในจำนวนที่ไม่มากนัก ในพื้นที่ๆ ที่เป็นของตนเอง และใช้แรงงานในครัวเรือน โดยจะผลิตสินค้าที่หลากหลายเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชน

กลุ่มเกษตรกร TVELC เรียนรู้และพัฒนากระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง โดยมีสองสิ่ง ที่กลุ่มคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี สมาชิกของกลุ่มเป็นเครือข่ายของ the Natural Food Conscious Nutrition Network (DBB) และ Participatory Guarantee System (PGS) โดยยอมรับหลักการทำการเกษตรแบบ “นิเวศเกษตร” โดยมีการตรวจสอบรับรองตามหลักการ a local PGS ที่เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคและชุมชนเข้ามาตรวจสอบกระบวนการผลิตได้ ซึ่งการค้าขายจะเป็นการค้าขายโดยตรงระหว่างผู้ผลิตกับผู้ซื้อ

กลุ่มเกษตรกร TVELC ยอมรับในวิธีการผลิตโดยใช้แรงงานเป็นหลัก (human - scale) และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยจะผลิตสินค้าที่หลากหลาย เช่น ผัก ผลไม้ ธัญพืช ถั่วต่างๆ รวมถึงปศุสัตว์ โดยแต่ละครอบครัวมีสิทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะปลูกพืชชนิดใด โดยส่วนใหญ่สมาชิก/ผู้ผลิต จะเป็นผู้หญิง

ทัศนวิสัยและความโปร่งใสของเกษตรกรเป็นสิ่งที่ดีให้คุณค่า โดยต้องเปิดเผยให้ผู้สนับสนุนรู้ที่มาของวัตถุดิบของสินค้าและสามารถเข้าถึงผู้ผลิตได้ ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้สนับสนุนกับผู้ผลิตทำให้เกิดการบูรณาการร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขึ้นมาได้

ในแง่ของการกำกับดูแลและกระบวนการตัดสินใจ จะเป็นการกำหนด/ตัดสินใจในที่ประชุม โดยใช้ฉันทามติ ซึ่งหลักการและกฎระเบียบของการทำงานร่วมกันจะถูกเขียนและเผยแพร่บนเว็บไซต์

ผลผลิต/สินค้าของกลุ่ม ได้แก่ ผัก ผลไม้ต่างๆ ถั่ว ธัญพืช นม โยเกิร์ต ชีสต่างๆ เนื้อวัวที่มาจาก การเลี้ยงในทุ่งหญ้าอย่างอิสระ ไข่จากไก่ที่เลี้ยงปล่อย น้ำผึ้ง และสินค้าแปรรูปต่างๆ เช่น ซอส ผลไม้อบแห้ง เป็นต้น

การทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มได้แก่ การรวบรวมคำสั่งซื้อ การโปรโมท การประกาศขายสินค้า การส่งสินค้า รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพ การตรวจนับจำนวนในคลังสินค้า นอกจากนี้ยังรวมถึง กิจกรรมที่ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเยี่ยมชมของผู้บริโภค การจัดทำรายงานและการประเมินผล

กลุ่มเกษตรกร TVELC มีการจัดฝึกอบรมให้กับผู้ผลิตในหัวข้อดังนี้

- ๑) สุขอนามัยและความปลอดภัยของอาหาร
- ๒) การทำขนมปังและชีส
- ๓) การทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กลุ่มเกษตรกร TVELC มีการจัดฝึกอบรมให้กับผู้บริโภคในหัวข้อดังนี้

- ๑) นิเวศเกษตร
- ๒) Participatory Guarantee System (PGS) และ Community-supported agriculture (CSA)
- ๓) วิธีการตรวจสอบฟาร์มตาม CSA

ภาพที่ 3 การฝึกอบรมของกลุ่มเกษตรกร TVELC

นอกจากนี้กลุ่มเกษตรกร TVELC ได้จัดการท่องเที่ยวชมวิถีในชนบทให้กับนักท่องเที่ยวที่มาจากในเมืองด้วย โดยมากกว่า 3,000 คนที่เข้ามาเยี่ยมชมชุมชนและฟาร์มเกษตร ซึ่งมาในรูปแบบกรุ๊ปทัวร์มากกว่า 60 กลุ่ม นอกนั้นจะมาเป็นบุคคล ซึ่งในการจัดการท่องเที่ยวจะมีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้บริการที่พัก และอาหาร ซึ่งในพื้นที่มีงานวิจัย 8 เรื่องที่เข้ามาศึกษาในชุมชนและจะมีเพิ่มขึ้นในอนาคต

อุปสรรคของการดำเนินงานของกลุ่มมี 3 ประเด็นได้แก่

- 1) การใช้แรงงานในกระบวนการผลิตค่อนข้างมาก
- 2) ช่องทางการขายผลผลิตที่มีจำกัด
- 3) ระยะทางที่ไกลจากตัวจังหวัด Ankara

5) การนำเสนอในหัวข้อ Sustainable Agriculture in case study from Korea โดย Dr. Jeong Hak - Kyun Korea Rural Economic Institute สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กรณีศึกษาของ Saemaul Undong Korea

ตัวอย่างเกษตรกรรมยั่งยืนโดยชุมชน (CBSA) ในเกาหลี

Saemaul Undong หมายถึง ขบวนการพัฒนาชุมชนใดๆ ที่สร้างหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อปรับปรุง

คุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ให้มีเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การทำเกษตรอินทรีย์เกี่ยวข้องกับการไม่ใช้หรือลดการใช้ยาฆ่าแมลงสังเคราะห์ ปุ๋ยเคมี ยาปฏิชีวนะ และยาฆ่าเชื้อในการเกษตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาและรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกันก็ผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการประมงที่ปลอดภัยผ่านแนวทางปฏิบัติ เช่น การรีไซเคิลผลพลอยได้ทางการเกษตร

โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการเกษตร

"ความคิดริเริ่มที่มุ่งสนับสนุนกิจกรรมของชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางการเกษตร ทั้งดินและน้ำ และระบบนิเวศ โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการทำงานสาธารณะด้านการเกษตร สร้างรากฐานสำหรับการเผยแพร่การทำเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงชนบท ภูมิทัศน์และฟื้นฟูความสามัคคีของชุมชนในชนบท

Saemaul Undong เริ่มต้นในเกาหลีได้อย่างไร ช่วงปลายทศวรรษ 1960 สังคมเกาหลีถูกถอนรากถอนโคนจากความแตกต่างทางความคิดและถูกครอบงำด้วยความยากจน GNP ต่อหัวในขณะนั้นอยู่ที่ 85 ดอลลาร์ คนเกาหลีส่วนใหญ่มีอาหารไม่เพียงพอในแต่ละวัน สถานการณ์เลวร้ายที่สุดในพื้นที่ชนบท บ้านเรือนเกษตรกรรมคิดเป็น 70% ของประชากรทั้งประเทศ แต่ส่วนใหญ่ไม่มีเงินซื้ออาหาร เด็กเล็กต้องช่วยกันทำนาแทนที่จะไปโรงเรียน แต่กลับมีอาหารไม่เพียงพอ ช่องว่างระหว่างเขตเมืองและชนบทยังคงขยายกว้างขึ้นผู้คนจำนวนมากจึงรวมตัวกันในเมืองใหญ่ และทำให้เขตเมืองไม่มั่นคงอย่างมาก ชาวนาเหนื่อยหน่ายและเหนื่อยล้าจากความยากจนและความแปลกแยก และแทบไม่มีความตั้งใจที่จะปฏิรูปเลย จริงๆ แล้วพวกเขาไม่มีความหวังเลย ว่าชีวิตของพวกเขาจะดีขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงเสนอให้ Saemaul Undong ในชุมชนชนบทเป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนและนำพวกเขาไปสู่ความก้าวหน้าของชุมชนในชนบท

Saemaul Undong หมายถึง ขบวนการพัฒนาชุมชนใดๆ ที่สร้างหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชาวบ้านโดยยึดหลักความขยันหมั่นเพียร การช่วยเหลือตนเองและความร่วมมือ ตลอดจนแนวทางของชาวบ้าน และเพื่อชาวบ้าน Saemaul Undong ยังตั้งอยู่บนพื้นฐานการตัดสินใจแบบพึ่งพาตนเองผ่านกระบวนการวางแผน การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล และข้อเสนอแนะในระยะต่อไป ประตูดของแซอูล อนาคตพัฒนาสังคมให้ทันสมัย สะดวกสบาย ก่อตั้งบริษัทที่พนักงานสามารถภาคภูมิใจและเติบโตอย่างยั่งยืนในสภาพแวดล้อมการทำงานที่ให้ความร่วมมือและไว้วางใจได้ พัฒนาและรักษาสังคมที่ดีและมีสุขภาพดีซึ่งสมาชิกสามารถเพลิดเพลินกับความสัมพันธ์อันน่ารื่นรมย์และใกล้ชิด สร้างประเทศที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเราภาคภูมิใจ

จิตวิญญาณของ Saemaul Undong ได้แก่

1. ความขยันหมั่นเพียร : จิตวิญญาณที่เราแต่ละคนหรือทุกคนร่วมกันแบกรับความรับผิดชอบในชีวิตประจำวัน และด้วยเหตุนี้เราจึงสามารถพยายามอย่างเต็มที่เพื่อเพลิดเพลินกับความรู้สึกได้รับรางวัล
2. การพึ่งพาตนเอง: จิตวิญญาณที่เราอุทิศตนเองให้กับหน้าที่และบทบาทของเราโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นและเอาชนะความยากลำบากด้วยตัวเราเองและด้วยเหตุนี้เราจึงสามารถยืนหยัดได้บนจุดยืนของเราเอง
3. ความร่วมมือ: จิตวิญญาณที่สมาชิกของชุมชนทำงานร่วมกันทั้งทางจิตวิญญาณและร่างกายเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน และด้วยเหตุนี้ เราจึงสามารถประสานกลุ่มหรือชุมชนเพื่อความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันได้

วิธีการดำเนินการ

1. การส่งเสริมขบวนการ SU ในช่วงเริ่มแรกคือ การส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมโดยสมัครใจด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงผลักดันการเคลื่อนไหวไปข้างหน้าภายใต้หลักการให้การสนับสนุนเป็นพิเศษแก่หมู่บ้านที่โดดเด่น

เด่น และประสบความสำเร็จในการบรรลุผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาชนบท และการเพิ่มรายได้ผ่านโครงการลงทุนใหม่ของชุมชน และการฝึกอบรม Saemaul Undong หลักการ "สนับสนุนครั้งแรกเพื่อหมู่บ้านที่ดีขึ้น" ในปี พ.ศ. 2513 ซึ่งเป็นปีแรกของขบวนการ SU รัฐบาลได้จัดหาปูนซีเมนต์จำนวน 335 กระสอบให้กับหมู่บ้าน 33,267 แห่งทั่วประเทศโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยมีเงื่อนไขในการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านร่วม อย่างไรก็ตาม เพียงครั้งหนึ่งของหมู่บ้านเหล่านี้ ได้แก่ 16,600 หมู่บ้านสามารถบรรลุผลในเชิงบวก ในขณะที่หมู่บ้านที่เหลือ 16,667 แห่งที่ไม่บรรลุผลสำเร็จไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในปีต่อไป ในช่วงปีที่สองของขบวนการ SU แม้แต่หมู่บ้านที่ล้มเหลวในปีแรกก็เริ่มเข้าร่วมโครงการ Saemaul อีกครั้ง หลังจากได้เห็นผลประโยชน์ที่มอบให้กับหมู่บ้านใกล้เคียงที่ประสบความสำเร็จในปีที่แล้ว บางหมู่บ้านได้ส่งเสริมโครงการ Saemaul โดยการระดมเงินทุนของตัวเอง Saemaul Undong เทรนนิ่ง

2. การฝึกอบรม Saemaul Undong เองที่ทำให้ขบวนการ SU ก้าวไปไกลกว่ารัฐในหมู่บ้าน และขยายไปสู่การเคลื่อนไหวทั่วประเทศที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และนักวิชาการเข้าร่วม สถาบันฝึกอบรมผู้นำ Saemaul ซึ่งเดิมชื่อสถาบันฝึกอบรมฟาร์มตัวอย่าง ได้ปลูกฝังจิตวิญญาณ "ทำได้" และประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติด้วยการสอนจิตวิญญาณของ Saemaul ดำเนินการศึกษาด้านชีวิตและการปฏิบัติ ดำเนินการอภิปรายเสวนา และการแก้ปัญหาในการแก้ปัญหา

3. โครงการนำชุมชนกลับมาลงทุนใหม่ ในปีที่ 3 ของขบวนการ SU รัฐบาลได้มีโครงการลงทุนซ้ำของชุมชน ซึ่งเป็นนโยบายที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนาเศรษฐกิจในชนบทโดยการสนับสนุนให้ชาวบ้านออมเงินและนำเงินออมเหล่านั้นไปลงทุนใหม่ในโครงการรายได้ในอนาคต จึงเป็นการสร้างวงจรการออมที่ดีและการลงทุน ด้วยการส่งเสริมโครงการลงทุนใหม่ของชุมชน รัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งทางการเงินและทางเทคนิคสำหรับโครงการพัฒนาหมู่บ้าน และสนับสนุนให้ชาวบ้านเก็บเงินค่าจ้างบางส่วนไว้เป็นกองทุนหมู่บ้าน

ผลการดำเนินงาน

การพัฒนาเศรษฐกิจ ความทันสมัยของภาคชนบทของเกาหลี รายได้ภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น กำจัดมุมมองเหมารวมทั่วโลกของหมู่บ้านในชนบทที่ทำอะไรไม่ถูก ปรับปรุงโครงสร้างการผลิตทางการเกษตร โดยใช้เครื่องจักรและปรับปรุงการจัดการทางการเกษตร

การพัฒนาสังคม ยกระดับมาตรฐานชีวิตในภาคชนบท การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประชากรในชนบท และวิถีชีวิตสมัยใหม่ในครัวเรือนเกษตรกรรม

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ "Can-Do Spirit" ซึ่งเป็นความพยายามสร้างความมั่นใจร่วมกันได้รับการส่งเสริมทั่วประเทศ การช่วยเหลือตนเอง ความร่วมมือ และความไว้วางใจซึ่งกันและกันในระดับที่สูงขึ้น เน้นไปที่ประโยชน์เชิงปฏิบัติมากกว่าเรื่องพิธีการที่ไม่จำเป็น ส่งเสริมพฤติกรรมที่มุ่งเน้นเป้าหมายอย่างมีเหตุผล เชื่อว่าอนาคตที่ดีกว่าสามารถปลูกฝังได้ด้วยความสามารถของเราเอง ทัศนคติที่ก้าวหน้าและเป็นวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมการขยายประเพณีการช่วยเหลือผู้อื่นของเกาหลี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. รัฐบาลให้การสนับสนุนประชาชนในเวลาที่เหมาะสมเพื่อเป็นผู้นำการมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ
2. รัฐบาลไม่เข้าไปแทรกแซงแต่กำหนดแนวปฏิบัติด้านทักษะให้ประชาชนสมัครใจเข้าร่วมโครงการเลือกผู้นำด้วยตนเอง พร้อมตัดสินใจโครงการด้วยตนเอง
3. มีผู้นำที่ทุ่มเทและรัฐบาลปลูกฝังผู้นำที่มีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งผ่านการฝึกอบรม Saemaul

Undong ผู้นำทำหน้าที่ของตนโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนและมีบทบาทในฐานะผู้นำผ่านการฝึกอบรมที่เข้มข้นในสถาบันฝึกอบรมกลาง Saemaul Undong

4. รัฐบาลได้เลือกแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนโดยกระตุ้นให้เกิดความสามารถในการแข่งขันโดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเอง โดยมีหลักการ “สนับสนุนหมู่บ้านที่มีอำนาจเหนือกว่าก่อน” โดยแบ่งระดับหมู่บ้านออกเป็น 3 ระดับ เช่น หมู่บ้านพึ่งตนเองขั้นพื้นฐานและหมู่บ้านพึ่งพาตนเอง ประชาชนจึงทำงานหนักขึ้นและยากที่จะได้รับทรัพยากรมากขึ้น

5. ดำเนินการในหน่วยหมู่บ้าน สภาพที่เหมาะสมในการขยายความเคลื่อนไหวนี้ คือ เมืองเก่าและดั้งเดิมซึ่งสนใจในชุมชน

6) การนำเสนอในหัวข้อ Sustainable Agriculture in case study from Philippines

โดย Dr. Gerald Glenn F. Panganiban Director, Bureau of Plant Industry สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กรณีศึกษาของ National Urban And Peri-Urban Agriculture Program (NUP AP)

การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยให้ความสำคัญกับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของสมาชิกในชุมชน โดยสนับสนุนให้พวกเขาวางแผน นำไปใช้ และจัดการแนวทางปฏิบัติด้านการเกษตรแบบยั่งยืนร่วมกัน ซึ่งเหมาะสมกับความต้องการและทรัพยากรเฉพาะของพวกเขา โดยการส่งเสริมวิธีการทำฟาร์มที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนในระยะยาวโดยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติต่างๆ เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรวิทยา การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชแบบผสมผสาน และการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน เทคนิคเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ อนุรักษ์น้ำ และลดการใช้ปัจจัยการผลิตสังเคราะห์ ซึ่งมีส่วนช่วยในการฟื้นตัวของระบบการเกษตร และมุ่งเน้นที่การส่งเสริมความเป็นธรรม ความเสมอภาค และการไม่แบ่งแยกภายในชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายย่อย กลุ่มชายขอบในภาคเกษตรกรรม โดยให้พวกเขาเข้าถึงทรัพยากร ความรู้ และโอกาสได้อย่างเท่าเทียมกัน สนับสนุนแนวทางปฏิบัติด้านการค้าที่เป็นธรรม ความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างศักยภาพให้กับชุมชนท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจและสังคม

แนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการส่งเสริม CBSA ในฟิลิปปินส์

1. การเสริมสร้างสภาพภูมิอากาศเกษตรกรรมอัจฉริยะในฟิลิปปินส์

การทำฟาร์มแบบอัจฉริยะด้านสภาพภูมิอากาศได้ถูกนำมาใช้แล้วในฟิลิปปินส์ ตามที่ได้รับ การสนับสนุนจากกรมวิชาการเกษตร วิธีการบางอย่างที่เกษตรกรทำสิ่งนี้คือผ่านทางอะควาโพนิคส์ การปลูกข้าวที่ทนต่อสภาพอากาศ การนำเทคโนโลยีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแบบลาดเอียง การเก็บเกี่ยวน้ำฝนสำหรับฤดูแล้ง และการปลูกป่าเกษตร โดยมีสำนักอุตสาหกรรมพืช (DA-BPI) พัฒนาเทคโนโลยีการเพาะปลูกพืชและรับรองการผลิตเมล็ดพันธุ์และวัสดุปลูกที่มีคุณภาพ DA-BPI ยังให้คำแนะนำด้านเทคนิคและบริการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเกษตรกรรมเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงพืชและการจัดการ

2. การก่อตั้ง Kadiwa ni Ani at Kita

โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าอาหารมีจำหน่ายและเข้าถึงได้ในพื้นที่ที่มีความต้องการของผู้บริโภคสูง ส่งเสริมความร่วมมือภาคเอกชน เพิ่มขีดความสามารถของสหกรณ์และสมาคมเกษตรกร และให้ห้องครัวชุมชนมีส่วนร่วมในระบบกระจายอาหาร

3. ส่งเสริมความร่วมมือ

สำนักงานอุตสาหกรรมพืช (DA-BPI) ร่วมมือกับ Korea Partnership for Innovation in Agriculture (KOPIA) พัฒนาโครงการชื่อ “การพัฒนาโครงการหมู่บ้านนำร่องผ่านการจัดการเพาะปลูกเชิงป้องกันและการจัดการผักหลังการเก็บเกี่ยวในฟิลิปปินส์” โรงเรียนได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างประสบความสำเร็จใน Siniloan, Laguna และ Candelaria, Quezon เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและสมาชิกของชุมชน

โครงการเกษตรแห่งชาติในเมืองและปริมณฑล NUPAP

NUPAP ได้รับคำแนะนำจากวิสัยทัศน์ในการสร้างอาหารที่อุดมสมบูรณ์ในเขตเมืองและปริมณฑล โดยสนับสนุนการจัดตั้งสวนชุมชนและฟาร์ม ในขณะที่เดียวกันก็สร้างแรงบันดาลใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบอาหารที่เป็นนวัตกรรม เศรษฐกิจ และยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม โดยคาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อกลุ่มเป้าหมายของ NUPAP จากการเข้าร่วม CBSA ดังนี้

1. มีการจัดเตรียมเทคโนโลยีการเกษตรในเมืองที่ทนทานต่อสภาพอากาศในเมืองล่วงหน้าให้กับเกษตรกร เช่น การทำฟาร์มในร่มซึ่งส่งผลให้ผลผลิตในฟาร์ม
2. เพิ่มความพร้อม ความสามารถในการจ่าย และการเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการใกล้กับประชากร และปรับปรุงสุขภาพและโภชนาการผ่านการผลิตพืชในชุมชน
3. เพิ่มรายได้ของเกษตรกร และปรับปรุงความมั่นคงทางอาหารและความพอเพียงภายในชุมชนผ่านการฝึกอบรมและการแทรกแซงทางการเกษตร

โดยโปรแกรมนี้ตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างระบบเกษตรกรรมในเมือง รอบเมืองและในชนบท มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงเกษตรกรรมในเมืองและชนบทเข้ากับเกษตรกรรมยั่งยืนโดยชุมชนในชนบท (CBSA) ด้วยวิธีการต่างๆ จัดให้มีการเสริมสร้างขีดความสามารถ โปรแกรมการฝึกอบรม และความร่วมมือ การเสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกรและกลุ่มชุมชนในเขตเมืองและรอบเมืองอาจนำไปสู่ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรในชนบท ส่งเสริมการเรียนรู้และการสนับสนุนร่วมกัน การเชื่อมโยงตลาด NUPAP อำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิตในเมืองและชนบทกับเกษตรกรในชนบท นอกจากนี้ยังสร้างโอกาสสำหรับเกษตรกรในชนบทในการจัดหาผลผลิตสู่ตลาดในเมือง เพิ่มการเข้าถึงตลาด และการสร้างรายได้ และการปฏิบัติและการวิจัยเสริม NUPAP อำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิตในเมืองและชนบทกับเกษตรกรในชนบท นอกจากนี้ยังสร้างโอกาสสำหรับเกษตรกรในชนบทในการจัดหาผลผลิตสู่ตลาดในเมือง เพิ่มการเข้าถึงตลาดและการสร้างรายได้

ปัจจัยสำคัญที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรแบบชุมชน

ประเด็นสำคัญ 3 ประการ

1. เกษตรกรรมต้องมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิผลมากขึ้น
2. กระบวนการทางชีวภาพภายในระบบการเกษตรจะต้องได้รับการควบคุมมากกว่าการใช้สารกำจัดศัตรูพืชจากภายนอก
3. ระบบการให้อาหารภายในฟาร์มต้องเป็นระบบปิด

ประโยชน์ของการเกษตรแบบยั่งยืน

ประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรมที่ยั่งยืนเป็นแนวทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งช่วยลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำกัด วิธีการทำฟาร์มอย่างระมัดระวัง เช่น การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชร่วม และการปลูกร่วมกัน ช่วยปกป้องสุขภาพของดินและคุณภาพน้ำ ขณะเดียวกันก็จัดความจำเป็นในการปฏิบัติที่สร้างความเสียหาย

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความยั่งยืนในด้านการเกษตรสามารถสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นที่แข็งแกร่งขึ้นและโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับเกษตรกรรายย่อย ช่วยให้พวกเขาผลิตอาหารได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรน้อยลง นอกจากนี้ยังมีข้อได้เปรียบทางการเงินที่สำคัญกว่าการทำฟาร์มแบบเดิมอีกด้วย ความแห้งแล้งหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติอื่นๆ เช่น น้ำท่วม อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตจากการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมนำไปสู่ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปแล้วการเกษตรกรรมแบบยั่งยืนจะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเนื่องจากมีปัจจัยการผลิตน้อยกว่ามาก การเปลี่ยนเกษตรกรรมไปสู่ระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนมากขึ้นสามารถสร้างงานใหม่และมีทักษะมากขึ้นในพื้นที่ชนบท

ผลประโยชน์ทางสังคม เกษตรกรรมที่ยั่งยืนส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมและช่วยสร้างระบบอาหารที่เท่าเทียมกันมากขึ้นด้วยวิธีการผลิตที่ยั่งยืน การเก็บเกี่ยวทางการเกษตรสามารถเชื่อถือได้และปรับเปลี่ยนได้มากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ช่วยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงอาหารราคาไม่แพงได้อย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร นอกจากนี้การเกษตรแบบยั่งยืนมักจะส่งเสริมการเกษตรในท้องถิ่นเนื่องจากความสามารถของเกษตรกรในการดำเนินงานภายในชุมชนเพิ่มขึ้น

ผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร แนวทางปฏิบัติทางการเกษตรแบบยั่งยืนสามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร พวกเขาสร้างระบบอาหารที่มีประสิทธิภาพ มีเสถียรภาพ และฟื้นตัวได้ดีกว่าการทำฟาร์มแบบดั้งเดิม ทำให้เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการอาหารทั่วโลก นอกจากนี้ แนวทางนี้ยังให้แนวทางในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อผลผลิตพืชผล ปรับปรุงความสามารถในการจัดหาอาหารสำหรับคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

สิ่งที่ควรคำนึงถึง

1. คุณค่าการอนุรักษ์แนวทางปฏิบัติด้านการเกษตรแบบยั่งยืนต้องได้รับการตอบแทน และกลไกนั้นจำเป็นต้องปรับให้เข้ากับสถานการณ์ในท้องถิ่น เช่น ฟาร์มขนาดเล็ก คุณค่าทางสังคม/วัฒนธรรมของภูมิทัศน์
2. สัญญาฟาร์มเพื่ออาณาเขตจะชดเชยความแตกต่างทางเศรษฐกิจของการปลูกพืชแบบดั้งเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับพืชผลอื่นๆ ที่ทำกำไรได้มากกว่า" ซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ในท้องถิ่น เช่น ฟาร์มขนาดเล็กจะสนับสนุนให้เกษตรกรปรับตัว
3. ให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและระบบการเกษตรที่สร้างใหม่และยั่งยืน และสนับสนุนมหาวิทยาลัยและสถานศึกษาด้านการเกษตรเพื่อสร้างความร่วมมือกับพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้แน่ใจว่านวัตกรรมพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีความละเอียดอ่อนได้รับการพัฒนาและส่งเสริม
4. การพัฒนาภาคอาหารในท้องถิ่นจำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างให้เข้มแข็ง เพื่อให้มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับพื้นที่ชนบทและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ติดกัน

5. การยอมรับที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรแบบปฏิรูปว่าเป็นแนวทางปฏิบัติด้านการเกษตรที่ยั่งยืน สำหรับเกษตรกร วิธีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ นวัตกรรมที่ยั่งยืน และการประเมินคุณค่าของผลิตภัณฑ์ในระดับภูมิภาค จะสร้างช่องทางและโอกาสใหม่ๆ ในอนาคต มีการรับรู้ถึงความเข้มแข็งของจิตวิญญาณของชุมชนและความแพร่หลายของอาสาสมัครเพื่อการสนับสนุนทางสังคมในชุมชนชนบท พวกเขาเข้าใจว่าเป็นกุญแจสำคัญสำหรับพื้นที่ชนบทที่เจริญรุ่งเรืองและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเพณีความเต็มใจ และศักยภาพยังคงมีอยู่ หลายกลุ่มเน้นย้ำว่าจำเป็นต้องมีการสนับสนุน การยอมรับ และการสร้างขีดความสามารถเพื่อรักษากิจกรรมเหล่านี้ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีจำนวนประชากรลดลง

ปัจจัยสำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่ประสบความสำเร็จในสมาชิก APO

- เพื่อสร้างความตระหนักรู้ สนับสนุน และพัฒนาและแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับมิติทางเศรษฐกิจและสังคมของการเกษตรกรรมที่ยั่งยืนในสังคม
- การสนับสนุนนโยบายภาครัฐที่แข็งแกร่งและมองเห็นได้
- เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักแสดงที่หลากหลายพูดคุยร่วมกันเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการมิติทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของ CBSA
- การพัฒนา CBSA ที่สอดคล้องกันและครอบคลุมซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานงานข้ามภาคส่วนที่มีประสิทธิผลบนพื้นฐานของการวางแผนแนวทางแบบมีส่วนร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานสายงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- การพัฒนาสถาบัน
- การประเมินตนเองและการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง
- เพื่อเพิ่มอำนาจการล๊อบบี้ของ CBSA ในเขตเมือง
- เพื่อนำแนวทางจากล่างขึ้นบนมาใช้ในการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน
- การกระจายอำนาจท่ามกลางมาตรฐานและปรัชญาการออมและการให้กู้ยืมตามตลาด
- เพื่อระบุและฝึกอบรมผู้นำชุมชนท้องถิ่น
- จัดสรรการพัฒนาเงินทุนที่เพียงพอ สินเชื่อรายย่อย ฯลฯ สำหรับ CBSA ผ่านทางชนบท
- การนำเกณฑ์เกษตรนิเวศน์มาใช้ผ่านชุมชนท้องถิ่น
- เป็นสมาชิกให้กับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น Natural Food Conscious Nutrition Network
- เพื่อเสริมสร้างบริการส่งเสริมการเกษตรให้กับ CBSA
- นำระบบการรับประกันแบบมีส่วนร่วม (PGS) มาใช้
- บทบาทเชิงรุกของรัฐบาลในด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น เมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการรับรอง ปุ๋ย และยาฆ่าแมลง
- การเข้าถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ เทคโนโลยีการเกษตรที่ให้ผลผลิตสูง
- พัฒนาช่องทางข้อมูล CBSA
- ปรับปรุง/จัดตั้งระบบประกันภัยการเกษตร
- เพื่อพัฒนาช่องทางขายร่วมกับสถาบันท้องถิ่น
- เพื่อปรับปรุงความร่วมมือในแนวนอนเช่นเกษตรกรสู่เกษตรกร

- เพื่อกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยกระชับการเชื่อมโยง CBSA กับการท่องเที่ยวในชนบท ฯลฯ
- การเสริมพลังประชาชนการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น
- บทลงโทษที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนสำหรับการละเมิดในระดับท้องถิ่น
- เพื่อให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับผู้หญิงใน CBSA
- ความเป็นผู้นำในท้องถิ่น วัฒนธรรมองค์กร ความ پاکเพียร และการรับรู้ถึงรางวัล

To Wrap up

Non-CBSA	CBSA
Power-based relationship	Shared-destiny relationship
Win-Lose	Win-Win
Transactional	Relationship-based
Short term	Long term
Your problem	Our problem
My benefit	Our benefit
Maximize own autonomy	Maximize interdependence
Unfair income distribution	A fairer income distribution
Urban Bias	Consumer Awareness
Non-transparent	Transparent
Top down	Bottom-up
Risk-averse model	Risk-taker/sharing model
Broading gap in between producers and consumers	Stronger links between producers and consumers

ภาพที่ 4 สรุปความแตกต่างการเกษตรแบบ Non - CBSA กับ CBSA

2.3 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Group Discussion)

จากการระดมความคิดร่วมกันของผู้เข้าร่วมอบรมจากประเทศไทย ได้นำเสนอสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงแผนปฏิบัติการที่จะดำเนินงาน ดังนี้

	สถานการณ์ปัจจุบัน	สถานการณ์ในอนาคต
ด้านนโยบาย	ประเทศไทยมีการส่งเสริมให้ประชาชนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนมาปรับใช้ ซึ่งนำไปสู่การวางนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยไปสู่รูปแบบใหม่ที่เรียกว่า BCG Economy Model ซึ่งจะช่วยต่อยอดจุดแข็งของประเทศให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยอาศัยกลไกวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง และเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจาก “ทำมากแต่ได้น้อย” ไปสู่ “ทำน้อยแต่ได้มาก”	๑) BCG Economy Model ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี โดยมุ่งเน้นใน 4 ด้าน คือ <ul style="list-style-type: none">- ด้านการเกษตรและอาหาร- ด้านสุขภาพและการแพทย์- ด้านพลังงานและชีวเคมี- ด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ๒) ส่งเสริมการทำเกษตรคาร์บอนต่ำ
ด้านเศรษฐกิจ	เกษตรกรมีหนี้มาก เนื่องจากผลผลิตต่อไร่ต่ำ ราคาขายผลผลิตถูก ต้นทุนในการผลิตสูง และไม่อำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง	มีการกำหนดนโยบาย/โครงการที่ช่วยแก้ปัญหาหนี้สินให้กับเกษตรกร โดยการ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพิ่มมูลค่าสินค้า และอำนาจการต่อรองราคาโดยการรวมกลุ่มเกษตรกร
ด้านสังคม	ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยในปี 2579 ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี และคนรุ่นใหม่สนใจทำงานในภาคอุตสาหกรรมมากกว่า	การส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้มาทำการเกษตรจะมีมากขึ้น โดยมีการให้ความรู้กับคนรุ่นใหม่และพัฒนาให้เป็น Young Smart Farmer โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตรในกระบวนการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสินค้า
ด้านเทคโนโลยี	เกษตรกรยังใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่น้อย เนื่องจากขาดเงินทุน และคิดว่าผลตอบแทนที่ได้ยังไม่คุ้มค่าสำหรับการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่	การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีตรวจวัดสภาพอากาศและ AI จะมีมากขึ้น

แผนปฏิบัติงาน (Action plan)	BCG Economy Model จะถูกนำมาขับเคลื่อนในทุกมิติของการพัฒนาเพื่อสร้างความยั่งยืนด้านการเกษตรและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
-----------------------------	---

ส่วนที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

3.1 ประโยชน์ต่อตนเอง

- 1) เข้าใจรอบการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาการทำเกษตรให้มีความยั่งยืนเหมาะสมกับสถานการณ์ด้านการเกษตรของประเทศ และแนวทางการขับเคลื่อนพัฒนาการเกษตรให้มีความยั่งยืนของแต่ละประเทศ
- 2) ได้เรียนรู้กรณีศึกษา และทราบถึงแนวทางแก้ปัญหาของประเทศสมาชิก APO

3.2 ประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด

- 1) สามารถนำกรณีศึกษาจากสมาชิก APO มาประยุกต์ใช้กับการทำงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืน
- 2) สามารถนำความรู้เรื่องการแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกรรมยั่งยืนที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรและผู้สนใจได้

3.3 ประโยชน์ต่อสายงานหรือวงการในหัวข้อนั้น ๆ

- 1) แนวคิดในการเสริมสร้างแนวทางการขับเคลื่อนในการส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงการเกษตรที่มีความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 2) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษากับชุมชน

3.4 กิจกรรมขยายผลที่ได้ดำเนินการภายในระยะเวลา 60 วัน นับจากวันสุดท้ายของโครงการ

- 1) จัดทำรายงานสรุปความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม และเสนอให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- 2) จัดทำแผนการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่เพื่อนร่วมงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถนำความรู้ไปพัฒนางานให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.5 กิจกรรมการขยายผลที่จะดำเนินการภายใน 6 เดือนหลังเข้าร่วมโครงการ

- 1) ปรับปรุงและพัฒนาโครงการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่การเกษตร โดยการสอดแทรกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแนวทางและวิธีการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีความยั่งยืน
- 2) จัดทำข้อเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนให้แก่ชุมชน เกษตรกร เพื่อเสนอขอของบประมาณต่อหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง